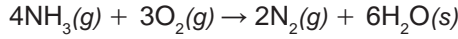

Bilgi Kutusu

Bir kimyasal tepkimede yer alan element ya da bileşiklerin niceliklerinin hesaplanmasına **stokiyometri** denir.

Örnek

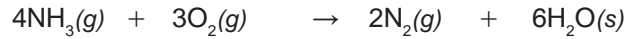
Amonyağın yanma tepkimesi,

şeklindedir.

Bu tepkimeye göre 1 mol amonyak ile 0,75 mol oksijen gazının tepkimesinden 5,6 g azot gazı oluşmuştur. Tepkimenin yüzde verimini hesaplayınız. (N: 14 g/mol)

Tepkime denkleminde yola çıkılarak her 4 mol NH_3 bileşiğinin 3 mol O_2 ile tepkimesinden 2 mol N_2 gazı oluştuğu görülmüştür. Bu orana göre tepkimede oluşması gereken azot gazı miktarı hesaplanabilir.

Başlangıç: 1 mol 0,75 mol

Değişim: -1 mol -0,75 mol + 0,5 mol

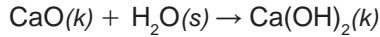
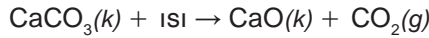
Sonuç: - - + 0,5 mol

Tepkime %100 verimle gerçekleşseydi 0,5 mol ($0,5 \cdot 28 = 14$ g) N_2 oluşması gerekirdi. Soruda 5,6 g N_2 gazı oluştuğu belirtilmiştir. Buna göre

$$\text{Yüzde verim} = \frac{\text{Gerçek verim}}{\text{Teorik verim}} \cdot 100 = \frac{5,6}{14} \cdot 100 = \%40$$

Örnek

$\text{Ca}(\text{OH})_2$ (sönmüş kireç) oluşumuna ait tepkimeler aşağıdaki gibidir:

200 g CaCO_3 (kireç taşı) kullanılarak 88,8 g $\text{Ca}(\text{OH})_2$ elde edildiğine göre tepkimenin yüzde verimi kaçtır?

(H: 1 g/mol, C: 12 g/mol, O: 16 g/mol, Ca: 40 g/mol)

Tepkime denklemleri denktir. Bu nedenle 1 mol kireç taşından 1 mol sönmüş kireç elde edilir.

CaCO_3 bileşiğinin mol kütlesi = $40 + 12 + 3 \cdot 16 = 100$ g/mol

$\text{Ca}(\text{OH})_2$ bileşiğinin mol kütlesi = $40 + 2(16 + 1) = 74$ g/mol

$$n = \frac{200}{100} = 2 \text{ mol } \text{CaCO}_3$$

$$n = \frac{88,8}{74} = 1,2 \text{ mol } \text{Ca}(\text{OH})_2$$

Tepkime tam verimle gerçekleşseydi 2 mol kireç taşından 2 mol sönmüş kireç elde edilecekti. Gerçekte 1,2 mol sönmüş kireç elde edildiği için:

$$\text{Yüzde verim} = \frac{\text{Gerçek verim}}{\text{Teorik verim}} \cdot 100 = \frac{1,2}{2} \cdot 100 = \%60 \text{ verim}$$

Kimyasal hesaplamalar ile ilgili etkileşimli sorulara ulaşmak için karekodu kullanınız.